

heemkundige kring
Meise -Oppem -Wolvertem

BERLA

driemaandelijks tijdschrift
jaargang 1983 nummer 2

De Scheldekruisweg van Tony van Os

Op 8 december 1927 werd de E.H. Jan Hammenecker plechtig ingehuldigd als de tweede pastoor van Westrode. Pastoor Van Tilborgh, de stichter en bouwheer van de parochie, had hem wel een grote pastorie achtergelaten, maar het kerkje viel erg tegen. Het was sober opgetrokken, in de hoop later een nieuwe, mooiere kerk te kunnen bouwen. Maar de nieuwe parochie was arm; ze had geen bezittingen. Het kerkmeubilair werd geschonken door weldoeners. De kruisweg bestond uit papieren prentjes van ongeveer 30 bij 42 cm, ingelijst achter glas.

Pastoor Hammenecker vond deze kerk niet geschikt als woonst van God. Hij droomde ervan een nieuwe kerk te bouwen. Hij vroeg een bevriend architect om plannen te tekenen in overeenstemming met zijn eigen inzichten. Het plan bleef op de tafel van de pastorie liggen... Hoe ging men de nodige fondsen bijeenbrengen voor dit nieuwe kerkgebouw? Temeer daar het een kleine parochie was en pastoor Hammenecker bekend stond om zijn hulpvaardigheid voor mensen in nood. Soms was zijn enig fortuin het geld dat toevallig nog in zijn rechter borstzakje stak. Hammenecker

zag weldra af van dit groots opgezet plan. Hij zou nu pogen de bestaande kerk te verfraaien. Daarom besloot hij de kale muren van zijn kerk tot meer leven te brengen door het aanbrengen van een kruisweg.

Welke motieven zouden een rol spelen bij het tot stand komen van deze kruisweg? Als onderpastoor van Londerzeel - Heide, bezocht Hammenecker in 1926 de omstreden kruisweg van Albert Servaes. Hij werd hierdoor zo aangegrepen, dat hij eenmaal thuisgekomen, "den avond-en-den-nacht na dit bezoek" een lang gedicht schreef. Dit gedicht kreeg als titel "Stultitia Crucis". In een nota voor de uitgever lezen wij :

"Naar mijn bescheiden mening moest die kruisweg gedaan worden gelijk een andere, met het doel om uit de beschouwing van 's Herens lijden profijt voor de ziel te halen. Zo deed ik : ik zag God in zijn onbegrijpelijke 'Stultitia Crucis'. Een kruisweg die me goed heeft gedaan".

In het prozastuk "De Schelde" van Jan Hammenecker, verschenen in 1927, maar waarschijnlijk veel vroeger geschreven, lezen wij :

"Schelde, gij zijt mijn Gewijde Geschiedenis; Jordane van mijn hert. 'k Zou niet graag geld genoeg hebben, om naar 't Heilig Land te tiegen. 'k Zou het doen, en zou 't mij beklagen, want niet GINDER maar HIER is dat allemaal gebeurd voor mij. Ik hoef niet te gaan naar dat Heilig Land waar Golgota rijst; want hier aan 't beenderhuisje hoorde ik Jezus roepen; Het is volbracht en al de baren van de Schelde verpaarsten bij die kreet. HIER is het om zo te zeggen altijd Pasen, altijd openheid van lucht, altijd gewapper van leven en levende vrolijkheid. HIER lacht het lijden. HIER hebben de lieden te veel wee gekend, om niet erboven te staan en ermee.. ja... ermee te lachen, te midden in 't lijden te lachen."

Als de Schelde zijn Gewijde Geschiedenis was, dan was de keuze vlug gemaakt.

Een volkse kruisweg aan de oevers van de Schelde zou het worden, uitgevoerd door Tony Van Os, een kunstschilder woonachtig te Temse. Hij was in kunstenaarskringen bekend als de meester van het grijs-vale palet. In 1920 had hij reeds een kruisweg geschilderd voor Nedekesa in Kasai, in het toenmalig Belgische Congo. Het waren twee Scheldevrienden, die elkaars werk bewonderden, beiden lid waren van 'De Pelgrim' en van de plaatselijke kunstenaarskring 'Hoger Streven' van Londerzeel en omstreken.

Tony Van Os werd geboren te Antwerpen op 21 juni 1886, midden de geur van inkt en papier. Zijn vader Jan Baptist Van Os, was drukker en uitgever, met als specialiteit godsdienstige boeken, devotieprentjes en aanplakbrieven. Zijn moeder Marie de Wolf, stamde uit een familie van kunstschilders, bewonderaars van muziek en literatuur. Vele kunstenaars kwamen bij deze kunstminnende sinjorenfamilie op bezoek.

De jonge Tony Van Os, volgde de Grieks-Latijnse humaniora. Op 17 jarige leeftijd besloot hij schilder te worden. Zijn vader vond het goed een 'artiest' in de familie te hebben. Tony volgde de academie van Antwerpen. Hij kreeg er als leermeester Frans Courtens uit Dendermonde. In 1906 ging hij met hem naar Vere (Middelburg) voor enkele flinke tekenlessen. In 1909-1910 was Tony op de Benedenshelde te Doel als gezelschap van de schilder-dichter Herman Broeckaert. In deze periode begon hij een eigen stijl te ontwikkelen.

Op 21 oogst 1912 huwde Van Os met Elisa Van Hoeymissen, zijn Liezeke uit 't Sas. De levenslustige sinjor nam nu het gebied van de Schelde, de Oud-Schelde en het Waasland tot zijn aktieterrein. Hij zocht zijn eigen weg om bij de stroom als het ware de mystieke vroomheid in zich te laten groeien. Zowel in de winter als bij de zomerzon, had hij zijn dagelijkse uitkijk over deze zwart-grijze stroom, met zijn groene dijken en wazige verten.

Zijn interesse ging vooral uit naar zielkundige portretten van priesterfiguren, kunstenaars en de volkstypen uit de Scheldestreek. Hij poogde er steeds het beste uit te halen. Tony Van Os zei zelf hierover :

"Ik zoek het edele, het grootse dat nog in ons volk zit en verlang, spijs alle ontaarding of vergroving (door arbeid, milieu) het beeld te geven van een schoon gebleven mensheid".

Verder ging zijn interesse naar Scheldegezichten en godsdienstige tafereelen, waarbij steeds volkse typen betrokken werden. Hij was op dat ogenblik na Servaes de meestbekende schilder van godsdienstige taferelen.

Door zijn mystiek aanvoelen benaderde hij dicht het vrome Godsbeschouwen van Jan Hammenecker. Zoals bij deze priester-dichter de Schelde alom tegenwoordig was in zijn werk, zo was ook bij hem de Schelde een hoofdfactor. Van Os bewonderde het werk van Jan Hammenecker en vond er soms inspiratie in. Zijn schilderij "Kristus vanaf de dijken predikend tot de vissers in de boten" is heel duidelijk geïnspireerd door Hammeneckers prozastuk "De Schelde".

De bewondering was wederkerig. In het tijdschrift van "Hooger Streven" sprak Hammenecker zijn geloof uit in de schilder :

"Tony Van Os is een kunstschilder naar mijn hart. Van Os is een klassiek man : ik wil zeggen, een man met evenwicht; geen overloper, maar ook geen bangerik; wel een vrome bouwer. Van Os doeken roepen over 't algemeen een onuitsprekelijke heimwee - naar de Schelde die zusterziel van mijn ziel".

Tony Van Os zal dan ook blij verrast zijn geweest met de aanvraag om een kruisweg te schilderen voor het kerkje van Westrode. In 1928 begon hij zijn Scheldekruisweg. Hij kon zich nu volledig uitleven, met raad en daad bijgestaan door de kunstenaar Jan Hammenecker, dichter der Schelde.

Het lijdensverhaal werd getransponeerd langs de Schelde tussen Bornem en Temse, met zijn schippers, met zijn mensen achter de dijk, met zijn dagelijkse mirakelen van licht, zijn weemoed, zijn grijs-vale toon en het wolkenspel in het water. Op deze Scheldedijken strompelt Kristus beladen met zijn kruis voorbij. Het lijdensdrama dringt zich op aan de mensheid. Het werd een peilen naar het lijden van de Heer, door de gelovige toeschouwer, naar zijn onverschilligheid ten overstaan van het passiegebeuren. Alle aandacht is gevestigd op de Zaligmaker, die meestal in het midden van het schilderij staat, met links en rechts enige schaarse toeschouwers.

Tony Van Os bezat de gave zijn doeken sober, maar sterk ineem te klinken, (diagonaal, driehoek); mensen, bomen, in een vaste lijn, geen grilligheid; een kloeke stijl waar alles in evenwicht is. Hij stelde tijdens de kunsttentoonstelling van "Hooger Streven" te Willebroek drie staties aan het publiek ten toon. En de reacties kwamen los. De vormgeving was te gedurfd. Waarom geen Joden? Waarom aan de Schelde? Het passiespel had toch plaats gehad in Palestina, niet HIER en NU. Het antwoord van zijn vriend Richard De Wachter luidde :

"Wanneer een schilder, de Kristusfiguur wil plaatsen te midden van aktuele beulen in zijn land, dan is dat zijn volle recht. Kristus kwam niet alleen voor het Oosten, maar voor de hele wereld".

In "De Pelgrim" reageerde Jan Hallez als volgt :

"Bij Van Os was het kader der Schelde als vanzelfsprekend; 't is zijn middel; 't is geen aardig-doenerij enkel ene eigenaardigheid, komend uit de drang der natuur."

Sommigen vonden dat in de kruisweg te weinig gewerkt werd met de kleuren. Weer reageerde Richard De Wachter in "Hooger Streven" :

"Als er in een kruisweg niet meer kleurengeweld zit, dan is dit omdat Tony Van Os zo is, en niet anders."

Jan Hallez zag het zo :

"Zijn kleuren zijn wel de kleuren van 't land aan de Schelde van moeren, wielen en polderlanden. De zon kletst er nooit brutaal haar geweld neer; zij zuigt uit de nattigheid een nevel van peinzend licht, dat aan de figuren de harde omtrek beneemt."

Sommige kleuren zijn door Jan Hammenecker en Tony Van Os bewust gekozen, zoals de zwart-grijse wolken, symbool voor het onheil en voor het lijden. De drie hoofdzonden, namelijk de hovaardigheid, de onverschilligheid en de hebzucht worden gesymboliseerd door personen in het rood, blauw en bruin. De witte kleur duidt op het Godzijn van Jezus.

Deze kruisweg is rijk aan symboliek en ideeën. Wij worden geconfronteerd met het lijden van Kristus en met onze houding hier tegenover. Pastoor Ramaekers, vierde pastoor van Westrode zag de boodschap van de kruisweg als volgt :

"De Schelde is het beeld van de stroom van menselijk leven, dat voor Kristus voorbijvliedt; langs de boorden van elk mensenleven gaat Kristus voorbij, met zijn kruis beladen. De waarheid is, dat het lijden nu en hier plaats heeft, in het leven van ieder; dat ieder nu kan kiezen of verwerpen, verraden, honen, verloochenen. Dat zegt ons dit kunstwerk en daarom prijken er zo weinig personen op elk tafereel. Wij die de kruisweg doen, staan er bij om het vol te maken. Daaruit puren wij drie grondgedachten :

325 jaar Boskapel

Naar aanleiding van het 325-jarig bestaan van de Boskapel te Wolvertem past het een korte historische schets hiervan te geven.

HET ONTSTAAN

Rond 1658 hingen enkele godsvruchtige mensen een Mariabeeldje in het bos "Hoog Eussel" genoemd, eigendom van Baron Karel Verreyken. Dit bos lag op de grens van de parochies Wolvertem en Impde. Doordat in 1668-1669 de pest in onze streek heerste, kwam er vlug een grote toeloop die rond 1680 tot 8000 pelgrims zou tellen.

EEN HOUTEN KAPEL

In 1694 liet pastoor De Munck uit Wolvertem een houten kapelletje maken. Nadien zelfs nog een tweede. Beide werden afgebroken.

DE STENEN KAPEL

De eerste steen werd gelegd op 18 juni 1695 door de prinses van Chimay (dochter van Karel Verrycken), als eigenares en barones van deze plaats. Eén van haar kinderen werd later Aartsbisschop en Kardinaal van Mechelen.

1. Het vrijwillig karakter van Kristus' offer.
2. De onverschilligheid van de mens (ook van ons allen).
3. Het immer-voort-kruisigen van Kristus door de zondige toegevingen aan de drievoudige begeerlijken, huizend in elke mens."

(wordt vervolgd)

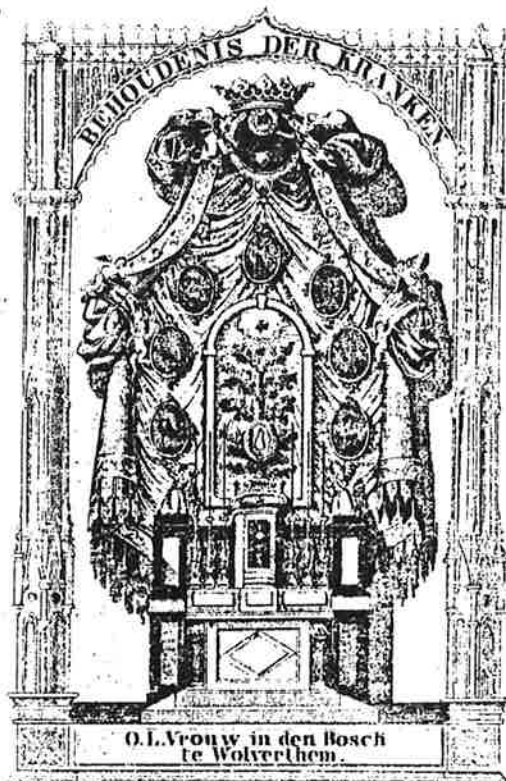
Michel VAN DEN BROECK

EEN STICHTING VOOR DE KAPEL IN 1698

De grond waarop de kapel gebouwd is, samen met een 3,25 m brede strook errond werd door vn. prinses geschonken aan de kapel. Alsook een rente van 50 gulden per jaar voor het onderhoud en 300 gulden per jaar om wekelijks 5 missen te lezen. Al vlug kwam er onenigheid omdat de prinses dacht dat door haar patronaat (= beschermheerschap), dat ze bekwam door haar milde giften en steun, ze het recht had het volle bestuur van de kapel en de regeling van de goddelijke diensten te mogen bedisselen. Op 12 maart 1700 kwam dan de uitspraak door de Raad van Brabant : de prinses mag een kapelaan en een kerkmeester benoemen, de parochiegeestelijke moet de goddelijke diensten regelen en een tweede kerkmeester benoemen.

DE VERGROTING VAN DE KAPEL

Doordat er voortdurend meer pelgrims kwamen (10.000 op O.L. Vrouw Boodschap in 1699) vatte pastoor Van Santvoort het plan op de kapel te vergroten. Met de hulp van de prins van Turn en Tassis werd in 1707 de tegenwoordige kapel opgericht. De huidige sakristie was de eerste kapel. De stenen werden

in een ter plaatse gebouwde oven aangemaakt. Voortaan werden er ook 's zondags en op feestdagen tijdens en na de diensten te Wolvertem missen opgedragen. Dit leidde vlug tot een geschil tussen de kapelaan van de prins en de pastoor van Wolvertem in 1722. Het akkoord tussen beiden werd dat de missen in de Boskapel dan maar na deze te Wolvertem en te Imde zouden gedaan worden (rond 11 uur).

DE FRANSE OMWENTELING

In deze tijd werden de goederen van de kerken aangeslagen en verkocht. De prins van Turn. en Tassis wisselde echter de renten uit tegen grond en versmolt deze met zijn eigen bezit zodat de Franse Republiek deze renten niet meer terugvond.

NA DE FRANSE TIJD

De prins van Turn. en Tassis begiftigde de kapel met twee zijaltaren en trok de rente op tot 400 gulden. In 1807 werd de kapel door de 'prefecture' verklaard als 'behorende aan de territoire van Impde' zodat de pastoor

van Imde i.p.v. deze van Wolvertem de rente ontving. In 1835 verkocht de prins bijna al zijn bezittingen aan Jonkheer Pangaert. Op de koopsom liet hij 20.000 Frank afhouden, met de verplichting de intresten daarvan jaarlijks aan de pastoor van Imde te betalen. In 1855 werden, volgens de nieuwe wetsbepalingen, de met missen bezwaarde goederen die door de Franse regering niet verkocht waren, overgelaten aan de kerken in wier gebied ze gelegen waren, dus terug aan de kerk van Wolvertem, welke nu ook het kapitaal van 20.000 F en de intresten verkreeg van Jonkheer Pangaert.

Na onder de opeenvolgende pastoors van Wolvertem meermaals nog hersteld te zijn geweest, werd de kapel in 1952 gerangschikt als monument.

In 1898 werd er een gouden kelk gestolen en de hosties vond men verspreid over de trappen van het altaar.

Op 25 augustus 1965 werd de Boskapel opnieuw geplunderd. Het mirakuleus 17e eeuwse beeldje en andere schatten verdwenen. Het beeldje werd, samen met de andere schatten, teruggevonden te Temse.

Marc GILLISJANS

Viering

Zondag 3 juli 1983

10 u Eucharistieviering in open lucht gecelebreerd door Kardinaal DANNEELS

15 u Viering met Prelaat DE WINDE van de abdij van Grimbergen

Maandag 15 augustus 1983

15 u Viering van de Landelijke Raad
Predikant : E.H. DEBERGH

De kapel is alle zondagen open van 10 u tot 18 u

Gheeraet van Hemelryck

Tijdens ons jongste bezoek aan de St Martinus kerk (i.v.m. de identificatie van de obiits, enkele jaren geleden uit de kruisbeuk verwijderd en thans opnieuw ter hand genomen), haakte de arendsblik van onze voorzitter aan een tot nog toe niet opgemerkt inschrift. Een inschrift gebeiteld in de witte zandsteen van één der topbogen van de linker zijbeuk, voorlaatste gedeelte. Eens de aandacht erop gevestigd, leest men mits een zekere visuele inspanning "Gheeraet van Hemelryck". Bedoeld inschrift is naar alle waarschijnlijkheid aangebracht ter gelegenheid van het beeindigen van een bepaald werk op deze plaats en om de nagedachtenis te behouden van een persoon die een vooraanstaande plaats heeft ingenomen bij de uitvoering der werken.

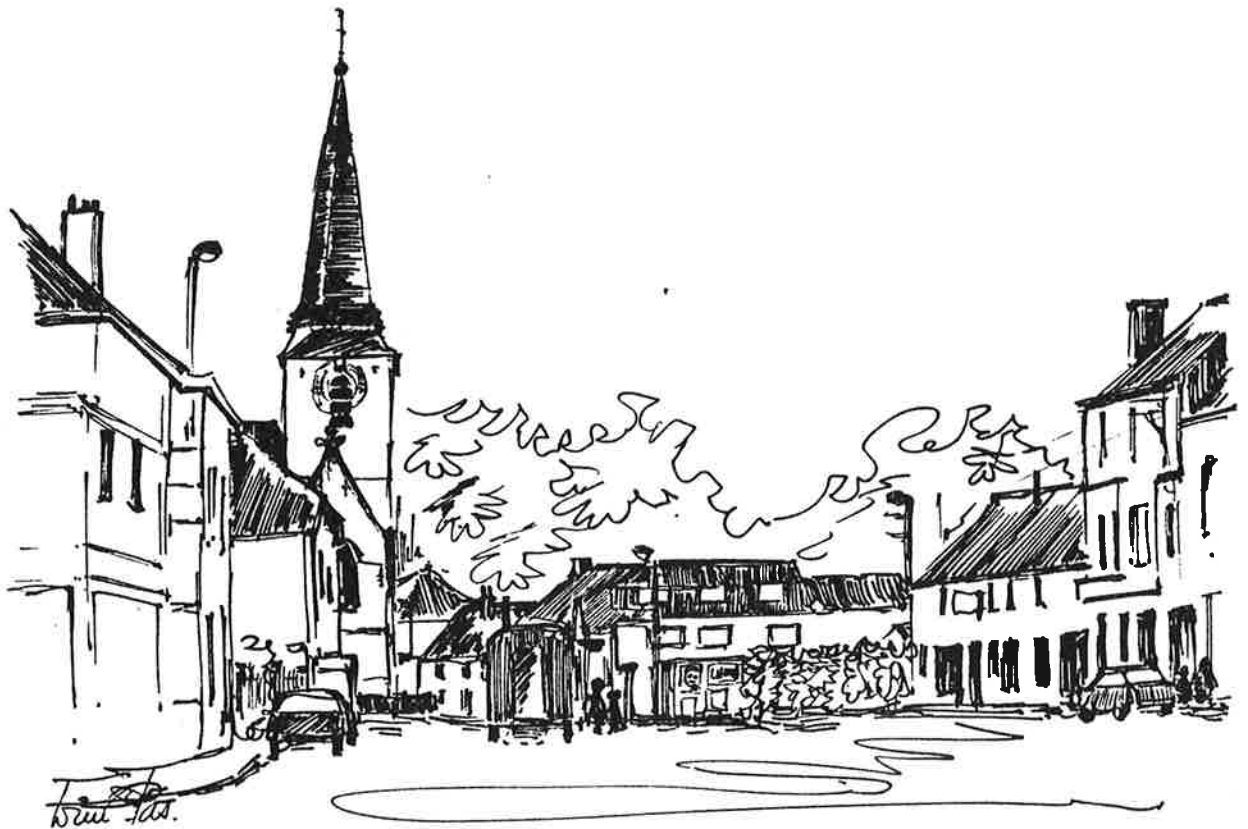
Allereerst denkt men aan de toenmalige pastoor, doch vruchteloos zou men tussen de parochieherders van Meise een Gheer(aer)t van Hemelryck zoeken. Anderzijds was de naam Van Hemelryck ruim verspreid te Meise en speelde deze familie -met zwaartepunt te Hasselt- in de XVIIe en XVIIIe eeuw een vooraanstaande rol in kerkelijk en burgerlijk opzicht alhier. Talrijke leden van dit geslacht fungeerden als schepenen, kerkmeesters of armmeesters. Zij hadden ruime bezittingen alhier en baatten grote hoeven uit. Meerderen van hen droegen de naam "Geer(aer)t".

Meerdere sluitstenen in het schip en de zijbeuken van de kerk (onzichtbaar geworden sedert er verlichtingstoestellen op aangebracht werden, ondermeer zeer dicht bij het bewuste inschrift) wijzen erop dat aldaar in die tijd werken werden uitgevoerd of liever, werden afgesloten. Toch is het niet volstrekt zeker dat deze rechtstreeks met de inschrijving in verband staan. Wanneer men de spijtig genoeg, slechts gedeeltelijk behouden kerkrekeningen naslaat, vindt men dat van Lichtmis 1605 tot Lichtmis 1606 als kerkmeester fungeerde een genaamde Geert van Hemelryck.

Gelijkaardige dokumentatie ontbreekt echter vanaf 1607 tot wanneer in 1631 opnieuw een Geert van Hemelryck als kerkmeester opduikt. Evenwel niet in een kerkrekening, doch in een ander stuk. Geldt zulks dezelfde persoon als deze van 1605-1606? Op deze vraag is voor het ogenblik geen afdoend antwoord te geven. De doopregisters (beter gezegd: enige losse bladen) van de parochie beginnen slechts in 1590, te laat om de geboortedatum van één of twee Geert van Hemelryck's op te delven. Een kerkmeester moest minstens meerderjarig zijn, wat men in die tijden slechts werd op 25 jaar. De kerkmeester van 1605-1606 kan best reeds overleden zijn vóór 1620 (begin der sterfteregisters) en het is niet gelukt een overlidensdatum voor een Geert van Hemelryck vast te leggen tussen 1620 en 1670. De sterfteregisters werden weliswaar doorgaans slechts met weinig zorg gehouden, het waren eerder registers van lijkdiensten zodat de erin vermeldden slechts 50 à 60 % beliepen van de geboorten in overeenstemmende tijdspanne. Toch zouden normaal overlidens van zulke belangrijke pachters wel vermeld zijn.

Op het geschrift van de rekeningen kan men geen vergelijkingen tot identificatie bouwen: gedurende meerdere jaren zijn de rekeningen van kerkmeesters en armmeesters niet van de hand van de vermeldden (soms konden zij niet eens schrijven), doch van deze van een enkel scribent (koster, schoolmeester of de griffier van de meierij) die zich daarvoor ettelijke guldens deed toekennen zoals blijkt uit vermeldingen in de rekeningen.

Zo er praktisch geen twijfel bestaat dat het inschrift dateert van de eerste helft van de XVIIe eeuw, blijft twijfel bestaan tussen 1605 en 1631. Wanneer men inzielt wat er zoal op kerkelijk bouwvlak gebeurde tijdens de jaren dat een Geert van Hemelryck als kerkmeester fungeerde, valt op dat wanneer sedert 1590 druk gewerkt wordt aan de zwaar gehavende kerk (koor vernield, dak afgebrand en

neergestort op de gewelven), is er vanaf de rekening 1605-1606 slechts weinig spraak van werk. Wel valt de uitgave op *"als menheer den lantdeken die kerck heeft gheconcileert, synen persoon, den prochiaen (de pastoor) en kerckmester, te traacteren 2 g 2 st 1/2"*. Een kerk heeft er behoefte aan "gheconcileert" te worden wanneer er een gewelddaad in gepleegd werd of wanneer er belangrijke werken in uitgevoerd zijn waardoor zij haar karakter van gewijde plaats verloren had. Van een misdrijf is niets geweten en het is dan ook goed mogelijk dat het inschrift dateert van 1605-1606 en dus het einde betekent van de schade welke tijdens de troebelen van de jaren 1565-1585 aan de kerk toegebracht werd en dit natuurlijk binnen de grenzen van de toenmalige kerk.

Bij ontstentenis van de rekeningen van de kerk over de tijdspanne 1607-1639, tasten wij in het duister over wie alsdan de werken geleid heeft en over de juiste betekenis van de sluit-

stenen en de andere data-stenen buiten de kerk. Wel is het zeker dat zij betrekking hebben op het verlengen van schip en zijbeuken waardoor de toren met het schip aangesloten werd en door de zijbeuken ingesloten.

Zoals honer gezegd zijn de kerkrekeningen tussen 1607 en 1639 verloren gegaan. Het bestaan van een kerkmeester met name Geert van Hemelryck in die tijdspanne is gebleken uit een stuk uit het burgerlijk archief van Meise, voorhanden in het Rijksarchief Brussel, Schepengriffie Brussel, bundel nr 5647, gedateerd 26.05.1631: *"eodem die heeft Peter van den Bruele, timmerm wonende tot Beyghem van de Heer Pastoor ende GEERAERD VAN HEMELRYCK, KERKMEESTER, aanveerd af te breken die timmeringhe van de affganck van de Noortsyde van de kercke alhier ende in plaetsen van dese ghetimmerde dry cappeldaecken op die manier ende modellehooghde en wydte gelyck die staende op de Suydssyde..."*

De verweerde gedenksteen op de zuidzijde geeft als datum 1629. Deze "kapelle"-daken werden aangebracht boven de linkerzijbeuk, dus in de onmiddellijke nabijheid van het inschrift dat aanleiding gaf tot deze uiteenzetting. Tussen dak en inschrift kan dus gemakkelijk een verband gelegd worden; daarbij komt dat de nu onleesbaar geworden "cartouche" aan het meest noord-westelijke kapelledak juist het jaar 1631 weergaf.

De vraag blijft gesteld : 1606 of 1631, Geeraert I, II of wellicht III ! Een kluif voor het geslacht van Hemelryck : wie hunner trekt deze zaak in het rein ?

Enkele praktische aanduidingen terzake. In het geboorteboek van 1620 tot 1795 komen er circa 150 vermeldingen voor wat het geslacht van Hemelryck betreft : de naam Geer'aer(t) is ruim vertegenwoordigd. Antoon van Hemelryck (vader van de titularis van het inschrift ?) was kerkmeester van kerstmis 1590 tot 1591. In de bundels 5645 en 5646 van de Schepengriffie Brussel in het Rijksarchief Brussel wordt in 1608, 1615, 1618 en 1622 gewag gemaakt van een schepen Geeraard van Hemelryck; dezelfde persoon als de kerkmeester ? Volgens bundel 5646 heeft in 1680 de Abdis van Groot-Bijgaarden het aan de stok met een Geert van Hemelryck van Meise over cijnsrecht op gronden nabij Hasselt. Op 24.06.1651 sterft Margareta Puttemans "vidua Gerardi van Hemelryck, ciciter 70". Mits haar echtgenoot enkele jaren ouder was dan zij, kan hij zowel in 1606 als in 1631 gefungeerd hebben. Deze echtgenoten doen in 1609 een roerende verrichting.

Op 19.03.1743 sterft andermaal een Geert van Hemelryck, 68 jaar en Heilig Geestmeester (armmeester). Zijn eveneens kerkmeester : Bernert (1644-1662), gestorven aan de pest in 1667; Merten (1653-1654); P.J. (1797-1803). Heilig Geestmeester waren : Jan (1652-1653); Merten

(1661-1662); Geert (1716-1717, 1733-1734, 1737-1738-1739-1740) overleden op 19.03.1743, dit op 69 jaar. Verder was er Antoon welke beheerder is geweest van de kapel van St Elooi.

Op 20.02.1648 werd overgegaan tot de loting voor de verdeling van de nalatenschap Geert van Hemelryck en Margareta Puttemans en dit tussen hun kinderen (bundel 5715 Schepengriffie Brussel in het Staatsarchief Brussel).

-Jan, geboren op 18.11.1607 en gehuwd met Maria Vanden Driessche op 23.07.1634;

-Elizabeth, inepta, overleden 01.06.1648;

-Franciscus, gehuwd op 24.04.1657 met Celia Vander Veken;

-Anna, gehuwd met een zekere Vanden Driessche op 25.11.1641;

-Gilliam, geboren op 17.04.1623;

-Johanina, schijnt reeds overleden, haar dochter Johanna De Keersmaecker treedt op in haar plaats.

Elk kindsgedeelte bedraagt ongeveer 4.000 gulden... wat erop wijst dat de echtelingen Van Hemelryck-Puttemans er meer dan warmpjes inzaten !

L.V.H.

De parochieregisters van Wolvertem

De registers van de verschillende parochies van de deelgemeente Wolvertem beginnen en eindigen niet allemaal in hetzelfde jaar. Bovendien werden sommige registers gebruikt voor twee parochies samen : bv. Wolvertem en Rossem, Meuzegem en Impde. Zo vinden we in register nr 1 overwegend dopen van Rossem, maar ook dopen van Wolvertem. Het bewust register omvat de dopen van 1590 tot 1652. De registers nrs 2 tot en met 10 omvatten de dopen, huwelijken en overlijdens van Wolvertem. Maar ook hier treft men soms akten met een verwijzing naar Rossem. Deze registers beginnen in 1623 en eindigen in 1797.

Vervolgens komt Meuzegem met de registers nrs 11 tot en met 13. Deze vangen aan in 1616 en eindigen eveneens in 1797. Impde begint met het register nr 14 en eindigt met nr 17. De registers lopen van 1612 tot en met 1797. Rossem vinden wij zoals reeds gezegd, gedeeltelijk (overwegend) in het register nr 1. Maar de eigenlijke registers van Rossem zijn de nrs 18 en 19. Zij beginnen in 1657 en gaan tot

1800. Het register nr 18 is in bijzonder slechte staat. Verder is er nog het register nr 20, zijnde de klapper die in 1878 werd gemaakt. Tenslotte is er het register nr 21. Dit is het register dat omstreeks 1796 door pastoor Willebeeckx gemaakt werd en een afschrift is van de oude registers nrs 18 en 19. In dit register nr 21 treffen wij (gelukkig) de dopen van 1657 tot en met 1800, de huwelijken van dezelfde periode en de overlijdens van 1759 tot en met 1800.

In de volgende nummers van ons tijdschrift hopen wij één en ander uit deze parochieregisters naar voor te kunnen brengen, zulks in meerdere opeenvolgende afleveringen. Noteer alvast dat bijvoorbeeld de klapper van 1878 ongeveer 8 à 10 % onjuistheden bevat (voornamelijk verkeerde namen en niet vermelde akten) en deze willen wij uiteraard ook uit de vergetelheid opdiepen.

Medard MOERENHOUT

Om U toe te laten de afkortingen welke in de volgende nummers zullen gebruikt worden, te begrijpen, wordt hierna de lijst van de gebruikte tekens weergegeven.

L I J S T   D E R   A F K O R T I N G E N

o	geboren	=	gedoopt
+	overleden	oo	ondertrouw
(+)	begraven	x	gehuwd
†	gesneuveld	xx	tweede huwelijk
get	getuige	xxx	derde huwelijk
z.a.	zonder afstamming	) (	gescheiden
p	peter	x-k	huwelijkskontraakt
m	meter	?	twijfelachtig
V	vader	ca	circa
M	moeder	/1700	vermeld vóór 1700
fs of zv	zoon van	!1700	vermeld in 1700
fa of dv	dochter van	1700/	vermeld na 1700
^	wonende te		

De pastoors van Meuzegem

(VERVOLG)

Het concordaat van 1801 tussen paus Pius VII en Napoleon, plechtig afgekondigd in Notre Dame te Parijs op Pasen 1802, bracht weer vrije uitoefening van de godsdienst.

In 1803 kwam een nieuwe pastoor te Meuzegem : Ludophus Petrus De Troismarie. Hij was geboren te Hoepertingen in 1758, werd kloosterling te Dielegem en deed er de geloften op 8 september 1785. Vanaf 1794 was hij onderpastoor te Wolvertem. Als pastoor te Meuzegem begon hij met de normale inschrijving van de kerkelijke registers voor doop, huwelijk en overlijden. Hij schonk nieuwe klokken aan de kerk. De eerste in 1805 met als peter De Keersmaeker en als meter Cath. Theus. De tweede in 1836 met als peter Joseph Stallaert en als meter Anna Maria Leemans.

Vanaf 1835 bekam pastoor De Troismarie een coadjutor : H.S. Calders. De pastoor stierf op 1 augustus 1837 op de leeftijd van 79 jaar. Hij werd begraven te Meuzegem. Na de dood van de pastoor werd H.S. Calders deservitor tot de komst van de nieuwe pastoor : J.B. Cordemans.

De eerste inschrijving van pastoor Cordemans in het doopregister is van 10.02.1838, in het huwelijksregister van 22.11.1837 en in het dodenregister eveneens van 22.11.1837. J.B. Cordemans was geboren te Rotseelaar op 01.03.1801, priester gewijd op 20.02.1837. Hij was onderpastoor in de Sint Michielskerk te Leuven. Na 11 jaar pastoorschap te Meuzegem nam hij ontslag en overleed te Leuven op 22.06.1855.

In 1848 kwam Philippus Josephus De Pauw naar Meuzegem. Hij werd te Brussel geboren op 24.05.1805, werd priester gewijd op 17 augustus 1828, onderpastoor te Herne op 30 juni 1829 en pastoor te Meuzegem op 20 december 1848. Hij liet in 1860 de kerk vernieuwen, t.t.z. verbreden aan de zijbeuken. De muren boven de pilaren en het dak werden 2 meter verhoogd en gans nieuw waren het hoog-

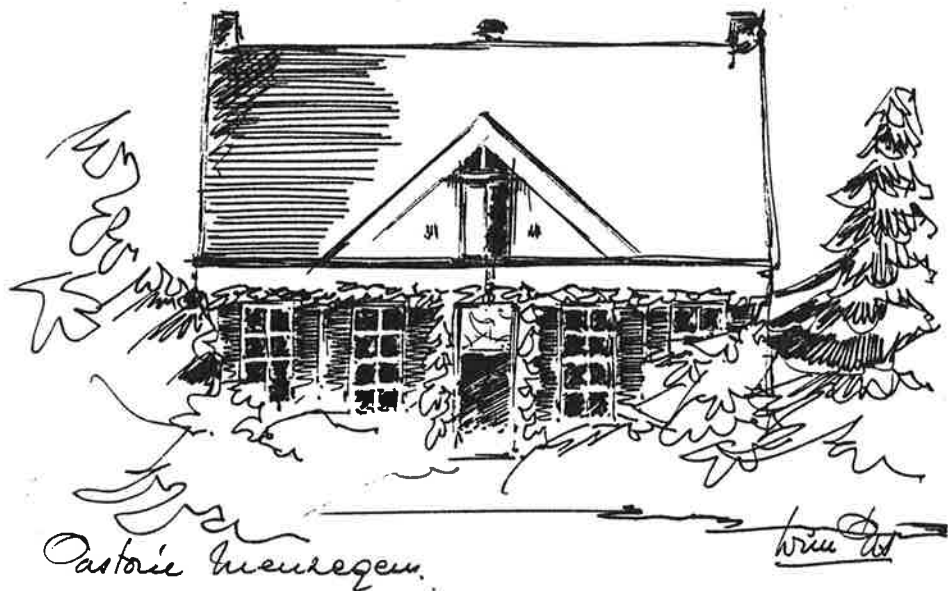
koor en de dwarsbeuk. Van de oude kerk bleef alleen nog de toren en de kolommen met spitsbogen. In deze tijd van het herbouwen van de kerk verdween het "Mirakuleuze Steenen beeldt van O.L. Vrouw", waarvan in vele bronnen sprake.

De vernieuwde kerk werd ingewijd op 28 september 1863 door zijn Eminentie Kardinaal Engelbert Sterckx. Pastoor De Pauw overleed op 03.06.1876 en werd te Meuzegem begraven.

Zijn opvolger was Karel Lodewijk Schuermans. Het grafmonument van deze pastoor aan de oostelijke kerkmuur, vermeldt : D.O.M./Ter/zaliger gedachtenis/van den Eerw. Heer/Karel Lodewijk/Schuermans/geboren te Hingene/den 10 Febr. 1838/priester gewijd/den 23 Dec. 1865/pastoor te Meuseghem/den 22 Sept. 1876/ahier overleden/den 8 Oct. 1915/R.I.P./De vrienden en parochianen/uit dankbaarheid.

Schuermans was als jonge priester 4 jaar leraar aan het Sint Romboutscollege te Mechelen en 7 jaar onderpastoor te Wolvertem. Onder zijn pastoorschap kwam in juli 1877 een aanzienlijk gedeelte van de parochie Ossel over naar de parochie Meuzegem.

Omstreeks 1908 liet hij de 2 voorste vieringen van de toren in de kerk toemetselen en verplaatste de 2 zijdeuren van het kerkportaal en de 2 wijwatervaten om tijdens de goddelijke diensten de mannen te beletten te blijven staan achter de vieringen van de toren. Pastoor Schuermans had vele medicijnplanten in de tuin en hielp vele mensen. Zelf verlamd aan de vingers werd hij in 1914-15 geholpen door E.H. Daniël Jules Delestré een witheer van Grimbergen. In 1915 werd hij opgevolgd door Karel De Bisschop. Deze was geboren te Kobbegem op 19.02.1863, werd priester gewijd de 31ste mei 1890, was onderpastoor te Perwez en Linkebeek en van 10 februari 1897 te Merchtem. Daarna werd hij pastoor te Meuzegem op 10.11.1915. Pastoor De Bisschop was ziekelijk en

nam ontslag op 26 juni 1926. Hij overleed even later te Kobbegem op 27.08.1926.

Op 8 juli 1926 werd Aloysius Ceulemans pastoor benoemd te Meusegem. Hij staat bekend voor zijn zorg voor kerk en pastorie. Hij liet de kerk schilderen in oktober-november 1935 volgens de plannen van kunstschilder E.H. Jacobus Martinus Van de Kamp, witheer van Grimbergen. Het schilderen werd uitgevoerd door schilder Benoit De Boeck van Wolvertem, bijgestaan door Maurits De Boeck van Rossem, Leon Segers van Meise, Willem Verhasselt en Eugene Kemels, beide van Merchtem.

Een grafsteen aan de oostkant van de kerkmuur vermeldt : D.O.M./tot/zalig aandenken/van den Eerw. Heer Aloysius Joannes Ceulemans/geboren te Contich/den 20 maart 1876/Priester gewijd/den 24 mei 1902/pastoor te Meuseghem/den 8 juli 1926/alhier overleden/den 3 maart 1938/R.I.P./. Tijdens zijn ziekte werd hij geholpen door E.H. Adriaan Fritz Tavenier, norbertijn van de abdij van Grimbergen.

Op 16 maart 1938 werd Norbert Gerard Peeten, witheer van de Norbertijner abdij van Postel, benoemd tot nieuwe pastoor. Hij was geboren te Antwerpen op 7 november 1881 en beleefde heel wat. Na een eerste intrede in de abdij van Postel, meende hij te

moeten twifelen aan zijn roeping en keerde terug naar Antwerpen waar hij meer dan 10 jaar de comptabiliteit van een Antwerpse firma deed en tegelijk handelsreiziger was in het buitenland, vooral in Duitse steden. Hij was veeltalig en was beslagen in vele vakken. Als filosoof vond hij dat hij toch tot iets hoger groepen was en trad terug binnen in de abdij van Postel en op 9 oktober ontving hij het witte habijt. Hij werd opgeroepen in het leger en moest na de oorlog het noviciaat herbeginnen. Hij werd uiteindelijk geprofest op 11 juli 1920 en priester gewijd op 8 april 1923. In 1926 werd hij onderpastoor in Dessel maar hij werd spoedig teruggeroepen naar de abdij om prior en leraar in de wijsbegeerte te worden. Na een ziekte werd hij onderpastoor in Berchem O.L. Vrouw Middelaes in 1931. Zeven jaar later werd hij pastoor in Meusegem.

Pastoor Peeten was een boeiend verteller en dat belette hem het jaarlijks huisbezoek te verrichten... hij deed er drie jaar over ! Pastoor Peeten liet een plechtige missie prediken in 1939, leerde zijn parochianen de gregoriaanse missen zingen en leerde hen ook vele Vlaamse kerkliederen. Bij de inval van mei 1940 sloeg hij op de vlucht voor 17 dagen. Ondertussen deed E.H. De Baerdemaeker van Imde dienst in Meusegem. In 1943 werd een

klok van pastoor De Troismarie weggehaald door de Duitsers.

Pastoor Peeten deed een ongelukkige val : na het evangelie van de eerste mis op zondag 30 december 1951 wilde hij naar de preekstoel gaan, maar op de onderste trede van het altaar mistrapte hij en viel in het koor. Met een bekkenbreuk werd hij voor 5 maand opgenomen in de kliniek van Sint Jan in de Assestraat te Brussel. Op 7 juni 1952 werd hij terug naar de pastorij gebracht waar hij op 8 juni naar de Aartsbisschop schreef om zijn ontslag aan te vragen.

Hij verliet Meuzegem op 18 juli 1952 en stierf in de abdij van Postel op 28 juli 1959. E.H. Louis Saerens werd aangeduid om de parochiedienst te verzorgen van 2 januari 1952 tot 17 augustus 1952. Het was op 17 augustus 1952 dat een nieuwe pastoor werd ingehuldigd te Meuzegem : E.H. Louis Verhasselt.

E.H. Louis Verhasselt was geboren te Grimbergen op 15.03.1904, werd in 1923 Scheutist en in 1929 priester. Hij was 16 jaar missionaris in China en daarna onderpastoor te Mollem en te Kalfort. Pastoor Verhasselt liet het beeld van het H. Hart inhuldigen in 1956. Ook liet hij de vlag voor de Bond van het H. Hart vervaardigen bij het 40-jarig bestaan van deze bond, gegroeid uit het Broederschap van de H. Rozenkrans dat sinds 1756 gevierd werd elke derde zondag van de maand. Hij liet twee klokken wijden op 20 december 1953. De eerste verving de klok van 1836 die in 1943 geroofd werd.

In het Mariajaar liet pastoor Verhasselt de kapel van O.L. Vrouw van Lourdes bouwen in de Meuzegemstraat, in 1958 de kapel van O.L. Vrouw ter Nood te Linthout. Hij werkte intensief aan de "GESCHIEDENIS VAN WOLVERTEM" die pas in 1978 zou verschijnen. Op 1 april 1969 nam pastoor Verhasselt ontslag en ging in Steenhuffel wonen waar hij werkte aan de "GESCHIEDENIS VAN STEENHUFFEL" samen met Pater Joris Vertonghen en Jacques 't Kint (verschenen in 1975).

Reeds eerder werkte hij mee met Pater Joris aan de toponomie van Steenhuffel (verschenen in 1971).

E.H. Louis Saerens, geboren te Merchtem in 1913 en norbertijn van de abdij van Grimbergen sinds 1932, was geen onbekende voor de parochie. In 1952 deed hij er dienst om pastoor Peeten te vervangen en de komst van de opvolger, pastoor Verhasselt, voor te bereiden. Hij bleef er dienst doen op de 1ste en 3de zondag voor de Bond van het H. Hart. Vanaf 1 april 1968 kwam hij blijvend dienst doen. De benoeming als pastoor volgde op 9 mei en de aanstelling op 14 juni.

Pastoor Saerens organiseerde een grote schoonmaak in de kerk van oktober 1972 tot maart 1973. Met de hulp van velen werd de witte zandsteen van 6 pilaren en 6 spitsbogen bloot gemaakt. In maart 1973 werd de kerk geschilderd onder leiding van Miel Meskens uit Rossem. Na enkele jaren was de kerk opnieuw erg bevuild door een slecht werkende verwarmingsinstallatie. die in het begin van 1981 gans defect geraakte en degelijk hersteld werd door de goede diensten van een weldoener. In juli 1981 werd de kerk afgewassen en in maart 1982 terug herschilderd. In april 1982 werden ook de twee Mariakapellen herschilderd.

P.L. SAERENS
Pastoor van Meuzegem

Pastoor Louis Saerens overleed op 5 maart 1983. Zoals zijn voorganger was ook Pastoor Saerens geïnteresseerd in heemkunde. Daarvan getuigt o.a. het werk dat Pastoor Saerens voor Berla maakte. Net zoals allen die hem dierbaar zijn, betreuren ook wij zijn heengaan.

De familienaam PAS

Enkele antroponymische gegevens en indicaties, te pas en te onpas, i.v.m. de familienaam Pas.

We zouden vooreerst een paar bladzijden moeten vullen met wat een PAS in voornoemd geval niet betekent; dat zou ons evenwel te ver van het onderwerp afbrengen en daarom verwijzen we naar de Nederlands-verklarende woordenboeken. Van Dale, bvb, geeft een 28-tal omschrijvingen van PAS en daarbij weze opgemerkt dat die lijst verre van volledig is. We geven er dan ook de voorkeur aan van een paar heuristische gegevens hypothetisch samen te stellen en aldus het werkterrein diachronisch af te bakenen. Een paar telefoonboeken of telefoongidsen zijn hier de voornaamste bron.

1. Familienamen zonder aanloop

- Paes, Paesbrugghe, Paeschen, Paeschhuys, Paeschman, Paeschuyzen, Paesen, Paeshuis, Paeshuys, Paesman, Paesmans, Paessens, Paesschierssens, Paessen.
- Pas, Pasch, Pasche, Paschen, Pashuyzen, Pasman, Pasmans, Pasque, Pasquier, Passchier, Passer, Pasture, Pature.

2. Familienamen met aanloop

'van de, van den, van der, van'

- Van den Pasche, Van de Pas, Van der Pas.
- Van Paesch, Van Paeschen, Van Paesschen, Van Pas, Van Paschen, Van Passel, Van Pasen, Van Passenhove, enz.

3. Familienamen die duidelijk van een andere origine zijn.

- Pascale, Pasquale, Pascalis, Paschael, Pascual, Passage, Paspont, Pasbrughhe, Van Passendale, Van Passchendaele, enz.

Wat is nu een PAS ? Een PAS is "een perceel land met rijen populieren of wilgen bezet, waaronder griendhout staat". De bewoners van de streek tussen Rijn-Lek en Waal weten zeer goed wat een pas is, gezien een aankondiging in de NIEUWE TIELSE COURANT van 12 april 1963 dat er o.a. zal verkocht worden "de pas aan de Ruilverkavelingsweg onder Eck en Wiel".

Griendhout is een betrekkelijk nieuw woord voor wat eerder rijshout werd genoemd. Pas is in een gedeelte van de rivierenstreek een bosnaam; maar als het bos gerooid is en het land weiland, soms boomgaard is geworden, blijft het toponiem vaak behouden en spreekt men nog over elzen- en essenpassen.

H.W. Heuvel in "Volksgeloof en volksleven" blz. 272 omschrijft pas als : "een kleine boomgroep of boschje in 't open veld". Deze betekenis geeft ook het Woordenboek der Nederlandsche Taal : "een kleine groep van lage bomen bij elkaar in het open veld staande". Het Middelnederlands woordenboek VERDAM meent dat PASCH uit onze oostelijke tongvallen, opgevat moet worden als weiland, hooiland, beemd, dat het dezelfde betekenis heeft als ooi (een ooi is een weide).

H. Jellinghaus, "Die Westfälischen Ortsnamen nach ihren Grundwörtern", 1923, blz. 144 typeert een Betuwse pasch tamelijk romantisch : "eine mit Weidengebüsch besetzte Weide, wohl Osterwiese, wo die Osterspiele gehalten wurden und Weidepalmzweige geholt wurden, die die Kinder im Dorfe unter Gesange : Palm, Palm, pösken, am Palmsonntage herumtragen". Zeer bedenkelijk. Ieder dorp zou dan zijn pasch moeten hebben en waarom dan zo'n afgelegene natte weiden uitkiezen ???

Schönfeld geeft op blz 21 van zijn "Veldnamen" de verstandige raad bij toponiemen ook over de grenzen van eigen land te kijken, vooral wanneer deze leenwoorden zijn en dat pas een leenwoord is, daarover zijn allen die erover geschreven hebben het eens.

Het Latijnse pascuus betekent : "tot weide dienend", het substantief pascua is weide.

In het Oudflorentijns komt pasco voor, waaruit het Italiaans pascolo is voortgekomen. Het Piëmonts heeft pask, zoals ook in het dialect van het Engadindal in Zwitserland voorkomt. Het Oudspaanse en het Portugees geven pasco nog in vele veldnamen. In het Galloromaans komt het niet meer voor, maar wel bestaat er pâquis met de betekenis van weiplaats voor wild en weide. Het Nieuwfrans pascage, pacage betekent weiderecht : het recht om op terreinen die gemeenschappelijk gebruikt worden te mogen weiden. Bij Drente, Barge en Emmen dragen dergelijke terreinen de officiële benaming van Compascuum. Pascuum is overgenomen van het Retroromaans zodat in vele Alpendalen de benaming nog geldt. De oudste afleiding nl. pascuaticus (=tributum quod pro pascuis exigitur) komt voor in een oorkonde van Karel de Grote.

Bij Gregorius van Tours en in de wetten van de verschillende Germanenstammen komt pascuarium voor in de betekenis van pacht voor een weide. J. Lindemans

stelt vast dat pas, onder verschillende schrijfwijzen, voorkomt in de provincie Luik, in Belgisch- en Nederlands Limburg, in Zuid-Brabant en Antwerpen, maar nergens in groten getale, tenzij in de omgeving van Eupen. (Zie hierover : J. Lindemans, "Toponymische verschijnselen, geografisch bewerkt", Leuven 1945). De oudste voorbeelden die hij geeft zijn afkomstig uit de 14de eeuw, nl. 1385 de Passen bampt te Heks; den pas te Noorderwijk; 1394 den Paersch te Mazenzele; 1339 een pessiken met wilgen te Deventer. De oudste vermelding is uit 1246 waarin gesproken wordt over een weiland bij Doetinchem "videlicet et prata I pasch".

In de Teuthonista I wordt bij pasch verwezen naar beemt en bij beemt staat: beemt (bend), wese, weyde, wijsche, mate, pasch, pascua, fenifera. In Teuthonista II 186a wordt dit laatste omschreven met "eyn neder weide, die all tijt vucht is".

(wordt vervolgd)

FRANS MESKENS

Splintergeschiedenis

Destijds werden bij bijzondere gelegenheden opschriften uitgehangen welke op het eerste zicht onverstaaenbaar lijken, zoals "'t Para 10 is 11" - "8 zoekt, die 20" - "In den 8 en 4".

De Meisenaars hebben altijd wel een mondje Frans gekend en het volstaat om de cijfers in het Frans te stellen... om vervolgens met een beetje goede wil te vinden dat "'t Paradijs is ons" - "Wie zoekt die vindt" en dat het uithangbord luidt "In den Witten Kater".

Tijdens de oorlog 14-18 en kort daarna kon men alhier in de winkels waar fruit verkocht werd, soms "smeerlappen" horen bestellen.

Bedoeld werden de appels alhier "gradebaar" geheten. In feite dus grauwe renetten of rabauwen, in het Brusselse als "grauwkens" betiteld.

Wanneer men gedenkt dat in 14-18 de uniformen van de Duitsers grauw waren, is het verband vlug gelegd...

LVH

Verslag Algemene Vergadering

De eerste Algemene Vergadering van de Heemkring heeft plaats op 20 maart 1983 in de trouwzaal van het Oud-Gemeentehuis te Meise, welwillend door het gemeentebestuur ter beschikking gesteld.

Na verwelkoming van de aanwezigen richt voorzitter Bellemans zich in het bijzonder tot de nieuwe leden. De voorzitter begroet speciaal ook de Heer Jacques 't Kint.

Voorzitter Bellemans deelt mede dat tijdens het eerste werkingsjaar van de kring twee leden stierven, nl. de Heer Maurits Naessens en de Z.E.H.

Pastoor Saerens van Meuzegem. Ter nagedachtenis van de pas begraven Z.E.H. Pastoor wordt een minuut stilte in acht genomen. Vervolgens wijst de voorzitter op de actieve rol die Z.E.H. Saerens in de kring vervulde. Daarvan getuigde zeker een eerste artikel in het eerste nummer van het tijdschrift van BERLA.

De voorzitter dankt alle leden die zich ingezet hebben om het verschijnen van het eerste nummer van het tijdschrift mogelijk te maken. In de eerste plaats de auteurs, de Heer L Van Hemeldonck en wijlen Z.E.H. Saerens. Verder bedankt de voorzitter ook de leden van de redactieraad. Inzonderheid Wim Pas die met zijn prachtige tekeningen het tijdschrift ongetwijfeld meer allure gaf. Tevens dankt de voorzitter ook Roger Moerenhout die instond voor het drukken van het tijdschrift. Dank zij de ASLK kon de kring deze eerste publikatie verwezenlijken. Naast de ASLK kreeg de kring ook steun toegezegd van de vzw Noordstarfonds, Culturele Stichting van de Vlaamse Verzekeringsmaatschappij Noordstar en Boerhaave. Voorzitter Bellemans deelt mede dat nog een tweetal andere maatschappijen zullen aangeschreven worden voor steunverlening.

De voorzitter vraagt aan penningmeester Frans Heyvaert om een overzicht van de financiële toestand van de kring te geven. De penningmeester deelt mede dat de kring startte op 15 maart 1982

met 4.260 F, zijnde de vrijwillige bijdragen die verzameld werden tijdens de stichtingsvergadering. In de loop van het jaar werden voor administratiekosten en aankopen in totaal 2.332 F uitgegeven. Op 19 maart 1983 beliep het saldo van de zichtrekening van de kring bij de ASLK 3.628 Fr.

Penningmeester Frans Heyvaert vraagt om de voorgelegde rekening te willen goedkeuren. Na nazicht van de rekeningen door de Heer Jef De Cuyper worden de rekeningen door de vergadering goedgekeurd. Voorzitter Bellemans merkt op dat de kring naast de ledenbijdragen ook inkomsten verwerft dank zij de verkoop van folkloristische kaarten door de Dorpsraad de kring aangeboden. Aldus zal de kring ongetwijfeld in staat zijn weldra de kosten voor publikatie in het Staatsblad van de statuten als vzw te bekostigen.

Met genoegen geeft de voorzitter het woord aan de Heer Catry, Schepen van Financiën. De Heer Catry verontschuldigt de Heer Burgemeester die diende aanwezig te zijn op de karnavalviering te Wolvertem. De Schepen deelt mede dat de burgemeester hem gevraagd heeft verslag uit te brengen op de vergadering van Berla van de laatste zitting van het Schepencollege waar een brief van Berla besproken werd.

De Heer Catry wijst op zijn positie in het Schepencollege, waar hij uiteraard zetelt als Schepen van Financiën, maar waar hij als lid van Berla ook de belangen van de kring verdedigt. Met genoegen deelt de Schepen mede dat de beslissingen van het College voor Berla gunstig zijn. In de eerste plaats werd gesproken over de aanvraag om een vergaderlokaal te bekomen. In het Schepencollege werd overeengekomen een definitieve beslissing te nemen over deze aanvraag na de afwerking van het gemeentelijk gebouw gelegen Brusselsestw nr 63. Zeer waarschijnlijk zal de kring daar een lokaal toegewezen krijgen. In afwachting staat de trouwzaal ter beschikking van de kring.

Verder mag Berla gebruik maken van de gemeentelijke apparatuur voor fotokopiëren en stencils, zulks wel via het gemeentelijk personeel. Met betrekking tot het opstellen van een inventaris van de gemeentelijke archieven deelt de Schepen mede dat volgens het gemeentepersoneel deze reeds zou bestaan. Berla kan uiteraard over deze inventaris beschikken. Verder krijgt de kring toelating om proefopgravingen te doen, mits het kontakteren van de Technische Dienst van de gemeente.

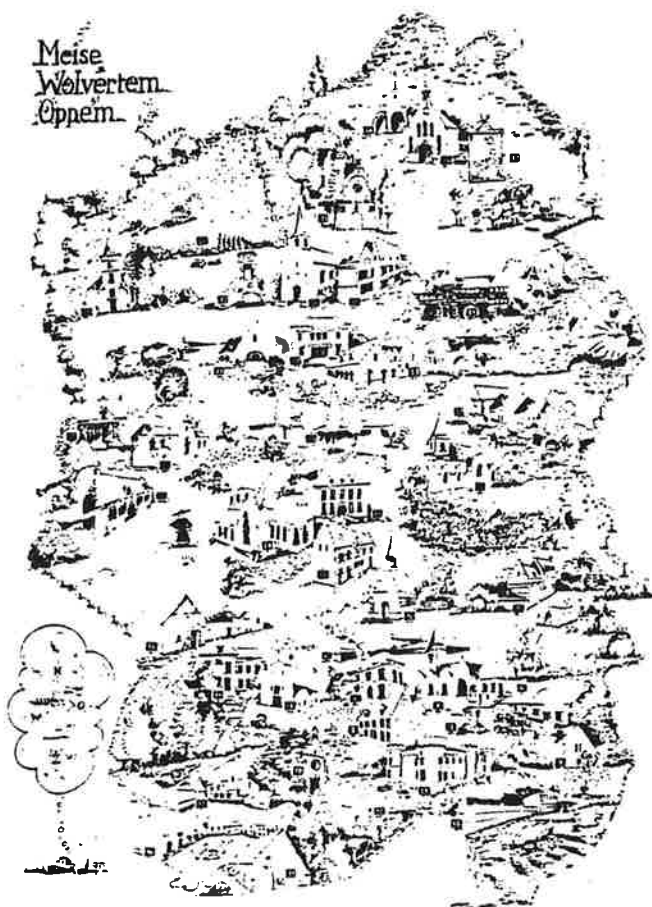
De Schepen deelt mede dat de leden van het Schepencollege met belangstelling het tijdschrift van Berla ingekeken hebben en de kring feliciteren met dit voorbeeldig verzorgd blad. Om te besluiten verwijst Schepen Catry naar het artikel "Naamgenoten" en zegt dat in Duitsland (DDR) een stad van circa 43.000 inwoners bestaat met name MEISSEN. De stad staat bekend voor haar porselein- en aardewerkindustrie. Meteen een eerste antwoord op de oproep in het tijdschrift.

Voorzitter Bellemans dankt de Heer Schepen en verzoekt hem het Schepencollege namens de kring deze dankbetuiging over te maken.

De voorzitter geeft dan een overzicht van de belangrijkste activiteiten van de kring en vernoemt de meest actieve leden die hij individueel dankt.

Vervolgens licht de voorzitter een voorstel van de Heer R. Moyson toe: het organiseren van een tentoonstelling door de kring. Na enig overleg wordt overeengekomen om een werkgroep hieromtrent samen te stellen.

Tenslotte nodigt de voorzitter de aanwezigen uit op een dia-voorstelling over het gehucht Westrode, verzorgd door de Heren Van den Broeck en Puttemans. Na deze zeer geslaagde voorstelling wordt de eerste Algemene Vergadering van de kring besloten.

Er zijn nog steeds exemplaren voorradig van de prachtige folkloristische kaart door de Dorpsraad ter ondersteuning aan BERLA geschonken. Op deze kaart (waarvan hiernaast een sterk verkleinde weergave) staan alle waardevolle en interessante monumenten van onze gemeente.

Door deze kaart aan te kopen, verkrijgt U niet alleen een waardevol document, maar steunt U bovendien de heemkundige kring.

Stort 100 frank op rekening 001-1189490-55 van BERLA of neem telefonisch contact en wij bezorgen U meteen de prachtige folkloristische kaart van onze gemeente.

Gelukkig is uw lening minder zwaar om dragen

PERSOONLIJKE LENINGEN EN FINANCIERINGEN

Zowel voor een financiering als voor een persoonlijke lening rekent het Gemeentekrediet aan zijn cliënten een minimumtarief aan. Om cliënt te worden, volstaat het een zichtrekening te openen, meer vragen wij niet.

Daarna hebt u zeer snel en zonder veel formaliteiten het gewenste bedrag in handen.

De agent van het Gemeentekrediet in uw buurt kan u daarover alle details geven en u de beste formule voorstellen.

Breng hem zeker een bezoek wanneer u ooit geld wil lenen. Hij zorgt ervoor dat de last van uw lening heel licht om dragen wordt.

Doyle Dane Bernbach 7

Gemeentekrediet
de bank op z'n best

J. Lombaerts

Agentschap MEISE

Brusselsestw 82

tel 269 11 93

T. Van Praet

Agentschap WOLVERTEM

Hoogstr 6a

tel 269 00 74